

TAMPEREEN ARKKITEHTUURIOHJELMA

TAMPEREEN ARKKITEHTUURIOHJELMA

SAATTEEKSI

Tampereen kaupungin Arkkitehtuuriohjelma on tehty yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa. Ohjelma jakautuu vision jälkeen arkkitehtuurin osakokonaisuuksiin. Kukin kappale on kaksijakoinen. Alkuosa käsittelee aihepiiriä yleisluontoisesti kuvaten sen keskeisiä ominaisuuksia ja ajankohtaisia tavoitteita. Toimenpideoiossa esitellään toimenpiteet, joilla edistetään hyvän arkkitehtuurin toteutumista.

Tampereen arkkitehtuuriohjelmassa esitetyillä toimenpiteillä parannetaan rakennetun ympäristön ja arkkitehtuurin laatutasoa. Ohjelma on tarkoituksellisesti yleisluontoinen ja liiallisia yksityiskohtia välttävä. Ohjelma käynnistää prosessin, joka täsmentää toimenpiteet ja kunkin tavoitteen toteuttajat.

Ohjelma on prosessikuvaus, jossa

- ① Asetetaan tavoitteet kaupunkistrategiaa toteuttavalle hyvälle arkkitehtuurille Tampereella.
- ① Asetetaan tavoitteet, jotka määrittävät toimenpiteet, joilla nostetaan arkkitehtuurin tasoa
 - suunnittelussa
 - rakentamisessa
 - rakennetun ympäristön ylläpidossa
- ① Varmistetaan toteuttajien sitoutuminen.
- ① Kehitetään hyvää arkkitehtuuria toteuttavaa päätöksentekoprosessia.
- ① Määritetään toimenpiteet ja toimijat, joilla ohjelman tavoitteet saavutetaan.

Arkkitehtuuriohjelma on laajassa yhteistyössä laadittu vuosien 2006–2007 hyvän arkkitehtuurin tahdonilmaus.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Esipuhe	4
2. Tampereen identiteetti ja visio 2016	6
• Identiteetti	6
• Visio 2016	9
3. Elävä kaupunkiseutu	10
• Seudullisuus	10
• Elävä keskusta	12
• Lähiökehän renessanssi	14
• Taide ja rakennettu ympäristö	16
4. Kaupungin historiallinen jatkuvuus	18
5. Uudisrakentaminen – hyvään ympäristöön	21
• Julkinen rakentaminen	21
• Yksityinen rakentaminen	24
6. Vuorovaikutteisuus ja koulutus	27
• Tiedotus ja vuorovaikutus	27
• Tutkimus ja koulutus, ammattitaidon kehittäminen	28
7. Seuranta	30
8. Arkkitehtuuriohjelman syntyprosessi	33

1. ESIPUHE

Tampere on kaunis kaupunki. Luonto järvineen, koskineen ja harjuineen sekä rakennettu ympäristö vanhoine punatiilisine tehtaineen, kirkkoineen ja komeine kivitaloineen puhuttelevat niin tamperelaisia kuin vierailijoita.

Arkkitehtuurilla on tärkeä rooli Tampereen identiteetin luomisessa. Mitä olisi Tampere ilman Tammerkosken rannalla seisovia punatiilisiä tehtaita tai Hämeenkatu ilman komeita satavuotisia kivitalojaan. Tai mitä olisi Pispala ilman klubiaskin kanteen piirrettyjä mökkejään!

Viime vuosina olen usein kuullut väitteen, että Tampereella ei enää rakenneta yhtä hienoja taloja kuin ennen vanhaan. Tämä pitää varmasti sikäli paikkansa, että sata vuotta sitten jokainen kivitalo oli yksilöllinen taideteos. Tänäpä rakentaminen on massatuotantoa. Silti sekin voi ja sen pitää olla kestävää, käytännöllistä ja myös kaunista.

Tähän pyritään Tampereen arkkitehtuuriohjelmalla, joka on laadittu vuorovaikutuksessa kaupungin, kaupunkilaisten ja rakentamisen eri osapuolien kanssa. Tässä ohjelmassa asetetaan visio Tampereen identiteetistä vuodelle 2016 ja esitetään toimenpiteitä tuon vision saavuttamiseksi.

Vision mukaan arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön laadusta on tullut yksi kaupungin menestystekijöistä – Tampere-brändi, joka tunnetaan maailmalla. Tampereen uusi arkkitehtuuri ja monet uudet asuntoalueet ovat käsite, joita tullaan katsomaan kaukaa.

Tämän vision saavuttamiseksi ohjelmassa esitetään lukuisia toimenpiteitä, jotka koskevat niin kaupunkia kuin rakennusalan eri toimijoita, kuten oppilaitoksia, rakennuttajia, suunnittelijoita, kiinteistönomistajia ja kaupunkilaisia.

Kärkihankkeiksi esitetään muiden muassa kaupungin keskustan julkisen kaupunkitilan visuaalista parantamista, esikaupunkikehän arkiympäristön laadullista kehittämistä ja vuosittaisia suunnittelukilpailuja tärkeimmistä rakennushankkeista.

Varsinkin kaupunkikeskustassa uudisrakentamiselta tulee edellyttää tavanomaista korkeampaa arkkitehtonista tasoa. Lähiöt ovat tulossa peruskorjausikään ja se tarjoaa mahdollisuuden niiden kehittämiseksi entistä eheämmiksi kokonaisuuksiksi. Uudis- ja korjausrakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten koko elinkaareen sekä ekologisuuteen ja esteettömyyteen.

Tampere kasvaa nopeasti ja kaupungissamme rakennetaan paljon. Laadukasta arkkitehtuuria tarvitaan niin yksityisessä arkirakentamisessa kuin julkisessa rakentamisessa. Rakentamisen laadun kohottaminen voi luoda uusia rakennusinnovaatioita ja tuoda kaupunkiin uusia alan toimijoita. Näin arkkitehtuuri voi toimia Tampereen menestystekijänä.

Näihin haasteisiin vastaamiseen tarvitaan kaikkien rakennusalan osapuolten yhteistyötä. Siitä on kaupungissamme perinteisesti hyviä kokemuksia. Olkoon tämä arkkitehtuuriohjelma peruskivi entistä laadukkaamman arkkitehtuurin synnylle Tampereella.

TIMO P. NIEMINEN

Pormestari

2. TAMPEREEN IDENTITEETTI JA VISIO 2016

MUUTTUVAT IDENTITEETIT

Tammerkoski on yli kaksisataa vuotta toiminut kaupungin kehityksen moottorina. Koski-voiman varteen rakentuivat tehtaot, joiden valossa kaupunki on kasvanut ja vaurastunut. Kaupungissa on edelleen vahva perusteollisuus ja sen alan osaaminen, mutta kaupungin identiteetti on uusien toimijoiden myötä monipuolistunut teollisuuskaupungista kansainväliseksi innovaatio- ja yliopistokaupungiksi, jossa on vahva kulttuuritarjonta.

Tampereen rakennetun ympäristön vahvin identiteetti kiteytyy Tammerkoskeen ja sitä ympäröivään teollisuusperintöön sekä keskustan ruutukaavaan. Tehdasalueet muodostavat ajallisesti kerrostuneita omaleimaisia alueita, joissa tänään toimivat uudet luovan työn dynamos. Keskusta rakentuu kapealle harjujen rajaamalla kannakselle Näsijärven ja Pyhäjärven väliin. Suomen urbaanein katu Hämeenkatu ja Tammerkoski risteävät Hämeensillalla. Keskustori ja Koskipuisto muodostavat ruutukaavan ja teollisuuden rajaaman avoimen polveilevan kaupunkitilan, johon vapaasti sijoittuu kulttuurirakennuksia ja voimalaitokset.

Lähiökehä kasvaa ja muuttuu jatkuvasti. Sen ympäristökokonaisuudet muodostavat identiteettisaarekkeita, joille paikalliskulttuuri ja perinteet antavat oman leimansa.

Vuosikymmenien kerrostumat tekevät Tampereesta meille kaikille tutun Tampereen.

Kaupungin identiteetti syntyy kaupunkirakenteen ohella myös asukkaista ja heidän toimistaan. Kaupungin kulttuurisesti pirstaloitunut ja moniarvoistunut ilmapiiri luo kaupungille vaihtuvia identiteettejä, joista rakennettu ympäristö muodostaa yhden monitulkintaisen osan.

Kaupunki kilpailee hyvinvoinnistaan muiden kaupunkien kanssa. Jatkuvan muutoksen keskellä tarvitaan visioita, yhteistyötä, osaamista ja rohkeutta hakea uusia toimintamalleja. Identiteetin ja omien vahvuuksien tunnistaminen on kaupungin kilpailukyvyyn ja viihtyisyyden voimavara, jonka pohjalta on hyvä rakentaa. Vahva identiteetti luo perustan kaupungin imagolle.

VISIO 2016

Kaupunkistrategia muuntuu ja elää ajassa. Kaupunki ennakoi muutostrendit ja se on vahvistanut asemiaan maan halutuimpana asuinpaikkana. Monipuolisen ja kilpailukyisen elinkeino-, koulutus- ja tutkimusrakenteen kehittyminen on luonut uusia luovan työn mahdollisuuksia kaupunkiin.

Arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön laadusta on tullut yksi kaupungin menestystekijöistä. Tampere-brändi tunnetaan maailmalla. Turvallinen, luonnonläheinen kaupunki, hyvät liikenneyhteydet, korkealuokkaiset toimitilat ja asuinympäristöt vetävät puoleensa kansainvälisiä yrityksiä ja toimijoita. Monipuolinen kulttuuri-, koulutus- ja tutkimustoiminta tarjoaa uusille asukkaille mahdollisuuden juurtua kaupunkiin.

Tampereen seutu on laaja verkosto, jossa erilaiset erikoistuneetkin keskustamuodostumat tunnistetaan omaleimaisesta ja näyttävästä arkkitehtuuristaan. Nämä keskustamuodostumat lomittuvat eri tavoin käsiteltyjen viheralueiden sekä houkuttelevien levon ja aktiivielämän alueiden kanssa. Kaikki elementit kytkeytyvät toisiinsa monipuolisilla ja uusimpia innovaatioita hyödyntävin liikenneyhteyksin.

Kaupunkisuunnittelu on vuorovaikutteista. Siinä huomioidaan kaupungin kasvun sosiaaliset, taloudelliset, ekologiset ja kulttuuriset vaikutukset. Kaupungissa käydään vilkasta keskustelua arkkitehtuurista ja rakentamisen laadusta. Asukkaat osallistuvat aktiivisesti omien asuinalueidensa kehittämiseen ja suunnitteluun. Asukkaat kantavat osaltaan vastuuta ympäristöstään ja vahvistavat toiminnallaan alueiden ominaispiirteitä ja identiteettiä.

Kaupungin ja rakennusalan yhteiset toimintamallit ovat hioutuneet. Hankkeiden arkkitehtoniset ominaisuudet ovat korkealla tasolla ja arkkitehtuurikilpailut ovat vakiinnuttaneet asemansa vaativissa hankkeissa. Tampereen uudet kärkihankkeet, rantojen asuntoalueet ja taiteen onnistunut nivoutuminen rakennettuun ympäristöön ovat käsitteitä, ja niitä tullaan katsomaan kaukaa.

Tampereen rakentamisen osaamiskeskus näyttelytiloineen toimii aktiivisesti. Rakentamisen laadun kohentaminen on luonut uusia rakennusinnovaatioita ja kaupunkiin on tullut uusia toimijoita. Runsasta kansainvälistä kulttuuritoimintaa täydentävät säännöllisesti järjestettävät arkkitehtuurin kansainväliset tapahtumat tähtivieraineen.

Suunnittelussa hyödynnetään aktiivisesti kaupungista tehtyjä tutkimuksia ja inventointeja. Rakennetun ympäristön historialliset piirteet on ymmärretty ja otettu aktiiviseksi osaksi suunnittelua.

3. ELÄVÄ KAUPUNKISEUTU

Elävä kaupunkiseutu on monipuolisesti verkottunut ja kauttaaltaan hyvin saavutettavissa. Hyvän kaupunkirakenteen ominaisuuksia ovat tiiviys ja sekoittuneisuus. Elävässä kaupungissa on kaikkia kaupunkilaisia palveleva ja moninaisia toimintoja sykkivä keskusta sekä omailmeisia kaupunginosia, joissa asuminen, palvelut ja työpaikat lomittuvat toisiaan tukevasti.

Tulevaisuusskenaariot, selkeä kaupunkisuunnittelun strategia, hyvät hankesuunnittelumenettelyt ja aktiivinen vuorovaikutus koko prosessin ajan ovat laadukkaan ympäristön toteutumisen edellytys. Korkeatasoinen maankäytön suunnittelu luo perustan hyvän arkkitehtuurin synnylle.

SEUDULLISUUS

Kaupunkiseutua suunnitellaan yhdessä ja kaupunkiseudulla toimitaan yhdessä. Palvelut ja yhdyskuntarakenne toimivat myös kuntarajojen yli. Kaupunkirakennetta tarkastellaan kokonaisuutena riittävän laajalla tarkastelutasolla, seutukunnallisesti.

Jokaisen merkittävän maankäyttöön, infrastruktuuriin tai muuhun elinympäristöön vaikuttavan hankkeen tulee luoda myönteinen lisä kaupunkiseudun kokonaisrakenteeseen ja kaupunkimaisemaan. Suunnittelussa huomioidaan sen kaikilla tasoilla yksittäisen asukkaan ja perheen näkökulma sekä ympäristön esteettömyys.

Palvelut muodostavat hyvän saavutettavuuden takaavan verkoston kaikille kaupunkilaisille – kulkumuodosta ja iästä riippumatta. Palvelujen saavutettavuutta edistetään painottamalla sijainteja, jotka ovat hyvin tavoitettavissa sekä kevyen liikenteen, joukkoliikenteen että henkilöautoliikenteen kannalta. Näitä ovat pääkeskusta, aluekeskukset, paikalliskeskukset ja esikaupunkivyöhykkeen solmukohdat.

Maankäyttö ja liikenne suunnitellaan kokonaisuutena. Liikkumiseen tarjotaan hyvät yhteydet kaikille kulkumuodoille joukkoliikennettä painottaen. Kaupunkitoimintojen selkärangan muodostaa kilpailukykyinen todellisen liikkumisvaihtoehdon tarjoava joukkoliikennejärjestelmä. Aluekeskusten keskinäisiä joukkoliikennenyhteyksiä tehostetaan.

Seutukunnan voimakas kasvu ja lisääntynyt yksityisautoilu aiheuttavat liikenneongelmia, joita ratkaistaan hyvällä kaupunkisuunnittelulla. Tavoitteena on kaupunkirakenne,

joka minimoi ajoneuvoliikenteen tarpeen. Tämä tarkoittaa keskustoja, joissa on mahdollista elää pääsääntöisesti ilman pakottavaa tarvetta käyttää ajoneuvoja. Yksityisautoilulle tarvitaan joustavia yhteyksiä ja helposti saavutettavia pysäköintitiloja. Keskustoihin toteutetaan paikoitusjärjestelmiä, jotka ovat hyvin tavoitettavissa, mutta jotka eivät kuitenkaan hallitse ja turmele ympäristöä.

TOIMENPITEET

- 1 **Kärkihankke:** Joukkoliikenteen kehittäminen todelliseksi liikkumisvaihtoehdoksi.
- 1 Laaditaan seututasoiset tulevaisuusskenaariot maankäytön suunnittelun pohjaksi.
- 1 Maankäytön ja liikenteen suunnittelu tehdään kuntarajat ylittäen tiiviissä yhteistyössä.
- 1 Kaupunkia kasvatetaan sisäänpäin olemassa olevia rakenteita vahvistaen ja täydentäen.
- 1 Suuria aluekokonaisuuksia suunniteltaessa perustetaan niille oma projektiorganisaatio, jolle varataan riittävät resurssit.
- 1 Henkilöautoliikenteen joustavuuden ja pysäköintiratkaisujen osalta tehdään laaja perusselvitys kaupunkirakenteessa.
- 1 Projekteja viedään eteenpäin uusia hanke- ja rahoitusmenetelmiä käyttäen, kumppanuuskaavoituskokeilujen kokemukset hyödyntäen.

ELÄVÄ KESKUSTA

Keskusta on monimuotoinen, värikäs ja tapahtumarikas ympäristö, jossa kulttuuri, työ, vapaa-aika, palvelut ja asuminen kohtaavat. Se on kaupunkilaisten ja vierailijoiden olohuone, kaupungin kulttuuritarjonnan ja kohtaamisen keskus.

Kulttuuri on juurtunut syvälle keskustan rakenteisiin. Vanhojen elinvoimaisten kulttuuritoimintojen ohella keskusta toimii kasvualustana kulttuurin uusille muodoille ja tapahtumille. Ympärivuotinen kulttuuritapahtumien kirjo elävöittää keskustaa ja luo tamperelaista imagoa. Keskustan keskeneräiset osa-alueet muodostavat urbaaneja kersantoja, uuden kulttuurin ja luovan työn hautomoita.

Asuminen varmistaa keskustan elinvoimaisuuden ja peruspalvelurakenteen säilymisen. Keskustan uusi asuntorakentaminen on laadukasta, viihtyisää, urbaania ympäristöä, joka tarjoaa vaihtoehtoisia asumismalleja ja innostavia yllätyksiä. Keskusta houkuttelee paitsi viihtymään, myös asumaan.

Keskustan hyvä saavutettavuus erilaisilla liikennemuodoilla tukee työpaikkojen ja kaupallisten palveluiden kehittymistä. Arkkitehtonisesti korkeatasoiset työympäristöt ja liikekeskukset luovat positiivisen mielikuvan koko kaupungin osaamisesta.

Hämeenkadun rinnakkaiskorttelit ympäröivine katuverkkoineen tarjoavat mahdollisuuksia kehittää ja laajentaa keskustatoiminnan aktiivista verkostoa. Julkisen kaupunkitilan laadullinen ja visuaalinen parantaminen on kaupungin kärkihankkeita. Sivukaduilla versoville monimuotoisille ravintolapalveluille ja kaupallisille palveluille jätetään riittävä visuaalinen toimintaväljyys. Kaupunkitilaa kehitetään valittavien strategioiden pohjalta rinnan muiden Euroopan kulttuurikaupunkien kanssa.

Aiempien sukupolvien rakennusperintö luo puitteet täysipainoiselle keskustaelämälle ja toimii samalla laadullisena lähtötasona uudisrakentamiselle. Keskustan muutoksissa ja uudisrakentamisessa kelpaa vain paras ja kestävä arkkitehtuuri.

Tamperelainen ja vieras kohtaavat hyvän ilmapiirin omaavan, tunnelmallisen keskustan, jossa eri toiminnat lomittuvat suvaitsevasti ja luovasti toisiinsa.

TOIMENPITEET

- ① **Kärkihanke:** Kaupunkitiloille asetetaan laatutavoitteet. Ympäristörakentamisen laatuhyöhykkeiden määrittäminen ja laadun kohotustyö koordinoitua yhteistyössä eri hallintokuntien kesken suunnittelusta toteutukseen. Katujen pinnoitteiden edustavuudesta, kadunkalusteiden kunnosta, valaistuksesta ja katutilojen esteettömästä toteutuksesta huolehditaan.
- ① **Kärkihanke:** Perustetaan laajapohjainen kaupunkikuvatoimikunta ja annetaan sille riittävät toimivaltuudet.
- ① Uudisrakentamiselta edellytetään korkeaa arkkitehtonista tasoa.
- ① Rakennusvalvonnan työssä korostetaan entistä enemmän esteettisten ja kaupunkikuvallisten seikkojen merkitystä.
- ① Jalankulkualueita laajennetaan keskustassa.
- ① Keskustan elinvoimaisuuden ja saavutettavuuden varmistamiseksi rakennetaan maanalaisia pysäköintitiloja.
- ① Keskustan keskeneräisistä alueista laaditaan toteutusohjelma, jossa määritetään eri alueiden laadulliset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet. Ratkaisuja haetaan laajalla ideoinnilla ja kilpailuilla.
- ① Keskustan lähiömäisesti rakennettujen alueiden kaupunkikuvallista ilmettä parannetaan niiden peruskorjausten yhteydessä. Tuetaan aktiivisesti täydennysrakentamista, silloin kun se eheyttää ja parantaa kaupunkikuvaa.

LÄHIÖKEHÄN RENESSANSI

Keskustan ympärille on rakentunut laaja asumalähiöiden ja työpaikka-alueiden vyöhyke. Tällä lähiökehällä asuu ja työskentelee valtaosa kaupunkilaisista. Heidän arkiympäristönsä laadullisten ominaisuuksien kehittäminen on kärkihanke.

Lähiökehä on voimakkaimmin kasvava ja muuttuva osa kaupunkia. Siellä kohtaavat monet erilaiset haasteet samanaikaisesti. Vanhat lähiöt alkavat olla peruskorjausikässä, uusia alueita rakennetaan ja samojen liikennereittien varteen syntyy uusia työpaikka-alueita ja kaupan keskittymiä. Muutokset tuovat tullessaan myös liikenteeseen liittyviä laajoja kysymyksiä. Alueiden väliin jää epämääräisiä välivyöhykkeitä ja kaupunkirakenne on pirstaleinen.

Kaupungin kaikki laajentumisalueet suunnitellaan toiminnallisesti monipuolisiksi ja täydennysalueet olevaa kaupunkirakennetta toiminnallisesti rikastuttaviksi. Kaupunkia laajennetaan sisäänpäin niin, että vanhat pirstaleiset lähiöt muodostavat toimintakykyisiä, yhtenäisempiä kokonaisuuksia. Useiden eri toimijoiden tavoitteet kootaan yhteen ja hoidetaan hiotuilla hankemenettelyillä ja rahoitusmenettelyillä.

Ympäristöä häiritsemättömät työpaikat muodostavat asumisen ja palvelujen kanssa sekoittuneita elinympäristöjä, uuden sukupolven aluekeskuksia. Kaavoituksessa edistetään aktiivisesti toimintojen sekoittumista: lisää työpaikkoja asuntovaltaisille alueille ja lisää asumista työpaikkavaltaisille alueille.

Kaavoituksella huolehditaan mahdollisimman laajasta asumismuoto- ja asuntotyyppitarjonnasta. Kaupunki harjoittaa aktiivista kehittämis- ja koerakentamistoimintaa yhteistyössä rakennus- ja asumispalveluiden muiden toimijoiden kanssa. Kaupunginosat suunnitellaan ihmisen koko elinkaarta varten, jolloin he voivat asua valitsemallaan alueella koko elämänsä ajan.

Maisemallisesti harjut avarine näkymineen, järvet rantoineen ja koskemattomat korvet hiljaisine alueineen muodostavat viheralueverkon rungon, johon kaupunkilaisen arkiympäristöt kytetään kiinteästi. Olemassa olevan viheralueverkon säilyttämistä edistetään, pitäen keskeisenä kriteerinä ekologisten käytävien kestävyyttä ja luontoindikaattoreita. Rakennetaan taskupuistoja ja muita monipuolisia viherpalveluita. Jokaisella on oikeus kokea kaupunkiluontoa kohtuullisella etäisyydellä kotoaan.

Lähiöuudistustoiminta laajennetaan ja syvennetään ennakkoluulottomasti esikaupunkivyöhykkeen renessanssiksi.

TOIMENPITEET

- ① **Kärkihanke:** Hyödynnetään peruskorjausvaihe lähiöiden kehittämisessä. Huolehditaan alueiden identiteetin säilymisestä ja vahvistumisesta.
- ① Lähiöitä ja niiden välialueita täydennysrakennetaan tavoitteena asuinalueiden eheytyä ja laatutason nosto.
- ① Lähiökehälle rakennettuja alueita, viheralueita ja välialueita käsitellään yhtenä kokonaisuutena. Otetaan irti kaikki se maisema-urbanismin mahdollistama rikkaus, mikä elementtien runsasmuotoisesta yhdistelystä syntyy.
- ① Alueiden tontinluovutusehtoja täsmennetään. Kaupungin tontit siirretään tontinluovutuskilpailun tms. piiriin. Tonttien luovutuksen ehtona on varmuus asetettujen laatutavoitteiden toteutumisesta
- ① Yksityisten tonttien suunnittelussa täsmennetään hankemenettelyitä laadun varmistamiseksi. Toteutuksen laadunvarmistus tehdään maankäyttösopimuksien sisältöä kehittämällä.

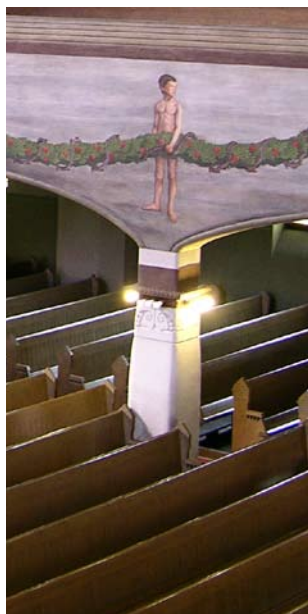
TAIDE JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Taideohjelmat ovat kansainvälinen ilmiö, jossa ympäristötaide on suunnattu tuottamaan mielihyvää ja parantamaan ympäristön laatua. Taide ja luovuus ovat kilpailutekijöitä kaupunkien välisessä kilpailussa. Taiteen, suunnittelun ja rakentamisen aloilla toimivat tekijät saatetaan yhteistyöhön, josta kaikki hyötyvät ja jonka tuloksista voivat nauttia kaikki, sukupolvesta toiseen.

Kuvataide on luonteva ja itsestään selvä osa rakentamista ja rakennettua kaupunkiympäristöä. Ympäristötaide ja muu arkkitehtuuriin integroitu taide vahvistaa ja täydentää ympäristökokonaisuutta. Taiteen kytkeminen arkkitehtuuriin ja kaupunkitilaan otetaan projekteihin mukaan jo varhaisessa vaiheessa, hyödyntäen taiteen tarjoamat mahdollisuudet myös laaja-alaisessa maisemasuunnittelussa. Laaja taiteen kenttä tarjoaa monimuotoisen mahdollisuuksien kirjon pienistä kuvallisista viesteistä monumentaalisen maisemataiteeseen.

TOIMENPITEET

- ① Taide kytetään mukaan arkkitehtuuriin kaupunki- ja ympäristösuunnittelun tasolla.
- ① Kytetään taiteen huomioiminen mukaan isojen hankkeiden tontinluovutusehtoihin esim. euroa/kerrosalaneliömetri.
- ① Luodaan vuorovaikutus rakennusalan ja laaja-alaisen taidekentän välillä.
- ① Nimetään yksittäisiä taiteen kärkihankkeita ja järjestetään niistä kilpailuja.

4. KAUPUNGIN HISTORIAALLINEN JATKUVUUS

Rakennetussa ympäristössä konkretisoituu aika ja historia. Se on yhteisen kulttuurimme ja historiamme rakennettu muisti, johon sitoutuu suuri määrä tietoa, taitoa ja taloudellisia resursseja. Yksittäisten rakennusten ohella historia näkyy myös kaupunkirakenteessa; korttelirakenteessa, kulkureiteissä, markkinapaikoissa ja muissa kaupankäynnin alueissa.

Tampereen rakennussuojelun käytännöt ovat vakiintumassa, mutta toimintatapoja selkeytetään ja parannetaan. Viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana on asemakaavalla suojeltu yli tuhat rakennusta ja ympäristökokonaisuutta. Rakennusperinnön tunnistaminen ja edessä olevien toimenpiteiden ennakoitavuus on kaupunkirakenteen muutospainissa tärkeää.

Perinteisesti Tampere tunnustetaan punatiilen ja teollisuusperinnön kaupunkina, jossa uudet teknologiset innovaatiot on otettu varhain käyttöön. Kaupunki on kuitenkin myös monimuotoisen modernin rakennusperinnön kaupunki. Valtaosa rakennetusta ympäristöstä on syntynyt sotien jälkeen, joukossa useita modernin arkkitehtuurin helmiä. Lähihistorian rakennuskannan inventointi ja arvottaminen on rakennussuojelun ennakoitavuuden kannalta ajankohtainen tehtävä. Tampereen kaupungin rakennetun ympäristön vahvuudet kootaan ajantasaiseen muotoon ja saatetaan mahdollisimman laajalle käyttäjäkunnalle tiedoksi ja toiminnan suuntaviivoiksi.

Tampereen rakennetun ympäristön eräs vahvuus on kaupungin muodostuminen omaleimaisista osakokonaisuuksista. Lähiöt ja aluekokonaisuudet muodostavat mielenkiintoisen kokoelman moderneja asuinalueita, joilla on ehkä vielä tunnistamattomiakin, vahvuuksia. Alueiden ominaispiirteiden säilymistä tuetaan rohkaisemalla myös asukkaita ja muita toimijoita kantamaan omalta osaltaan vastuuta toiminta- ja elinympäristöstään.

Rakennettu ympäristö muuttuu jatkuvasti. Tampereen rakennussuojelu on rakennetun ympäristön hallittua säilyttämistä ja muutosta rakennusten ominaispiirteet huomioiden ja niihin kunnioittavasti suhtautuen. Hyvään suuntaan muuttuessaan historiallinen ulottuvuus säily ja uusi muodostaa positiivisia ajallisia kerrostumia rakennettuun ympäristöön. Onnistunut lopputulos edellyttää ajan ja paikan tajua, kulttuurivaistoa, restaurointitaitoja ja arkkitehtonisesti korkealuokkaista otetta.

Kaupungin luonteeseen ja elinkaareen kuuluu olennaisena osana myös keskeneräisyys ja rosoisuus. Keskeneräisyys tarjoaa urbaaneja kesantoja ja henkireikiä uusille vaihtoehtoisille kaupunkielämää rikastuttaville toiminnoille. Keskeneräisyyden estetiikka on osa muuttuvaa kaupunkia.

TOIMENPITEET

- ❶ **Kärkihanke:** Laaditaan ajantasainen tiedosto Tampereen rakennetusta ympäristöstä, ja määritellään rakennetun ympäristön suojelulle suuntaviivat.
 - Laaditaan selvitys Tampereen modernista arkkitehtuurista ja määritellään tavoitteet sen vaalimiseksi.
 - Sisällytetään sisätilojen inventointi osaksi muuta selvitystyötä ja ulotetaan suojelu merkittäviin sisätiloihin.
 - Asetetaan suojelutavoitteet tärkeysjärjestykseen ja ennakoidaan tulevat rakennussuojelukysymykset.
 - Päivitetään vanhentuneet asemakaavat ja kehitetään suojelumerkintöjä ja asemakaavoihin liittyviä oheisaineistoja
- ❷ Varmistetaan rakennussuojelun huomioiminen kaikilla suunnittelun ja toteutuksen tasoilla.
 - Kaupungin oma toimintamalli täsmennetään ja vastuutus keskitetään.
 - Rakennustarkastus resursoidaan aktiiviseksi korjausrakentamisen ohjauspaikaksi.
 - Verkostoidutaan ja viedään tieto sinne, missä korjaajat liikkuvat.
 - Täydennetään kaupungin internetsivuja rakennussuojelun näkökulmasta.
- ❸ Käynnistetään rakennetun ympäristön selvitys ja kehittämistyö, jossa vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa määritellään alueiden ominaispiirteitä ja tavoitteita niiden vaalimiseksi. Kulttuuri- ja kaupunkiympäristöohjelmilla haetaan toimintamalleja, joilla tavoitteisiin päästään.
- ❹ Esitetään Tammerkosken teollisuusmiljöötä maailmanperintökohteeksi

5. UUDISRAKENTAMINEN – HYVÄÄN YMPÄRISTÖÖN

Korkealuokkainen rakennettu ympäristö on kaupungin menestystekijä ja sen imagon luoja. Tampere on menestyvä kaupunki, jolla on valmiudet ja resurssit asukkaitaan palvelevan hyvän arkkitehtuurin tuottamiseen. Tänään rakentuvasta ympäristöstä muotoutuu huomispäivän rakennusperintöä, joka heijastelee oman aikamme arvoja.

Tampereella uudisrakentaminen toteutetaan arkkitehtonisesti korkeatasoisesti. Hyvä arkkitehtuuri on kestävä, käytännöllistä ja kaunista. Se on kokonaistaloudellista huomioidessaan myös ekologiset ja elinkaaritekijät. Laadukas arkkitehtuuri on niin arkirakentamista kuin nähtävyydeksi muodostuvaa julkista rakentamista. Parhaimmillaan arkkitehtuuri on henkisesti rikastuttavaa taidetta, joka tarjoaa mahdollisuuden ympäristön elämykselliseen ja tasapainoiseen kokemiseen.

JULKINEN RAKENTAMINEN

Kaupungin oma rakennustoiminta on vuosisadan ajan ollut esimerkkinä ja laadullisena mittarina muulle rakentamiselle. Julkiset rakennukset ovat kaupunkirakenteessa usein maamerkin asemassa.

Hankesuunnittelu- ja rakennuttamismenettelyiden sisältöä täsmennetään kirjallisella laatujärjestelmällä, jossa asetetaan tavoitteet rakennusten ja ympäristön arkkitehtuurille. Uudisrakentamisessa kiinnitetään erityishuomiota arkkitehtuurin laatuun ja rakennusten koko elinkaareen sekä ekologisuuteen. Rakennusten muuntojoustavuus ja huollettavuus ovat myös osa hyvän arkkitehtuurin ominaisuuksia. Kaikki osatekijät kootaan yhteen, toimivaksi, arkkitehtonisesti korkeatasoiseksi kokonaisuudeksi. Arkkitehtuurin laadussa kaupungin oma rakennustoiminta toimii hyvänä esimerkkinä alueen muille toimijoille.

Uudisrakentamisen ohella on julkisen rakentamisen painopiste enenevässä määrin siirtymässä peruskorjauksiin. Osa rakennuskantaa käy tarpeettomaksi, jolloin omistusrakennus tyydytetään joudutaan punnitsemaan uudestaan. Kaikissa vaihtoehtoissa joudutaan ottamaan kantaa arkkitehtuurin laatuun. Peruskorjaukset toteutetaan kestävä kehityksen periaatteita noudattaen ja rakennussuojelulliset ulottuvuudet huomioiden. Kiinteistöistä luovutettaessa käytetään hyväksi hankemenettelyitä, joilla varmistetaan kohteen arkkitehtonisen laadun toteutuminen.

TOIMENPITEET

- ① **Kärkihanke:** Rakennusohjelmasta valitaan vuosittain vaikuttavuusperiaatteella hanke, jolle asetetaan arkkitehtoniset erityistavoitteet. Kärkihankkeesta järjestetään suunnittelukilpailu.
- ① Julkisen rakentamisen arkkitehtoniset tavoitteet kirjataan laatujärjestelmäksi, jota käytetään suunnittelun tavoitteenasettelussa.
- ① Hiotaan suunnittelijavalintaa tähdäten arkkitehtoniseen laatuun ja kokonaistaloudellisuuteen.
- ① Kiinteistöistä luovuttaessa käytetään uusia hankemenettelyitä, joilla varmistetaan lopputuloksen korkea arkkitehtoninen laatu.
- ① Suositetaan vaihtelevia kilpailumenettelyitä hanketyypistä riippuen.
- ① Huomioidaan aktiivisesti ekologiset asiat ja elinkaariajattelu rakennusprosessissa.
- ① Päätetään taiteeseen osoitettavasta prosenttimäärästä hankkeiden kokonaiskustannuksissa. Kehitetään menettely, jonka kautta voidaan rahoittaa ympäristön kohentamishankkeita vanhoissa kiinteistöissä.
- ① Varmistetaan rakennussuojelutavoitteiden toteutuminen korjaushankkeissa luonnosvaiheesta toteutusvaiheeseen.

TIETOTALO
Järjestelmä- ja
ohjelmistokeskus
Tietokone- ja
ohjelmistokeskus
Tietokone- ja
ohjelmistokeskus
Tietokone- ja
ohjelmistokeskus

TIETOTALO

YKSITYINEN RAKENTAMINEN

Määrällisesti yksityinen rakentaminen muodostaa valtaosan kaupunkikudoksesta. Osana kaupunkirakennetta se on myös 'julkista' rakentamista. Tamperelainen rakennusalan ammattitaito ja osaaminen ovat hyvää valtakunnallista tasoa. Yhteistyöllä luodaan asenneilmasto koko päättäjien ja rakentamisen toimijoiden ketjuun, jossa ymmärretään laadukkaan ympäristön laaja-alaiset myönteiset vaikutukset. Toimintamalleja hiomalla ja asenteita tarkistamalla nostetaan uudisrakentaminen Tampereella kansainväliselle tasolle.

Kaupungin ohjaustoiminnalla tuetaan arkkitehtuurin tason kohottamista. Yhteistyömenettelyjä täsmennetään niin rakentajien ja kaupungin välillä kuin kaupunkiorganisaation sisälläkin. Suunnittelussa edetään laaja-alaisesti eri toimijoiden yhteistyönä. Hankemennettelyitä terävöitetään niin, että tontinluovutuksen, kaavoituksen ja rakennusvalvonnan sekä päätöksenteon eri vaiheissa yhteistyö toimii saumattomasti. Rakennusvalvontaa kehitetään lisäresursoinnilla ulospäin suuntautuvaksi toimijaksi, joka tuottaa lisäarvoa niin rakentajalle kuin koko kaupungille.

Asuntorakentamisessa suositetaan erilaisia asumisen vaihtoehtoja, kohennetaan lähiympäristön laatua ja vahvistetaan uusien alueiden identiteettiä. Arkkitehtuurin tulee olla vaihtelevaa ja monimuotoista sekä esteettisesti kiinnostavaa. Julkisen katutilan ja lähiympäristön ilmeeseen kiinnitetään erityistä huomiota. Olemassa olevien asuinalueiden peruskorjauksissa ja täydennysrakentamisessa lisätään alueiden positiivista kerroksellisuutta laadukkaalla ja ilmeikkäällä arkkitehtuurilla.

Informaatioyhteiskunta hakee itselleen uutta fyysistä muotoa. Työn luonteen ja organisoitumisen jatkuva muutos heijastuu myös työpaikka-arkkitehtuuriin. Muuntojoustavuus, viihtyisyys ja arkkitehtoninen elämyksellisyys ovat työympäristöjen päätavoitteita. Toimisto- ja liikerakentaminen on kaupungin käyntikortti ja houkutin uusille yrityksille. Viihtyisät työympäristöt ja korkealuokkainen kaupunkikuva ovat innovatiivisen ja dynaamisen kaupungin tunnuksia.

Liike- ja vapaa-aikakeskukset kokoavat ihmisiä yhteen. Uusilta keskuksilta edellytetään myös arkkitehtonista kilpailukykyä. Liikerakentamista käsitellään ympäristöllisinä kokonaisratkaisuin liikennejärjestelyineen ja opastuksineen.

TOIMENPITEET

- ① **Kärkihanke:** Täsmennetään suunnitteluprosessia ja sen vuorovaikutteisuutta. Vaativissa rakennushankkeissa järjestetään aloitusneuvottelu suunnittelun käynnistyessä. Käydään läpi kaupunkikuvalliset tavoitteet ja projektille asetettavat laatukriteerit yhdessä kaavoituksen, rakennustarkastuksen, pääsuunnittelijan, rakennuttajan ja tarpeen vaatiessa museon kanssa.
- ① Käydään suurten rakennuttajien kanssa säännöllisesti kaksisuuntaiset kehityskeskustelut, joissa haetaan yhteisiä tavoitteita ympäristön laadulliseen parantamiseen.
- ① Tunnistetaan kaupunkirakenteen kannalta keskeiset kärkihankkeet, joilta edellytetään erityisen korkeaa laatutasoa
- ① Kaupungin tontit luovutetaan hankesuunnitelmien pohjalta. Hankesuunnitelmien ohjausryhmä kootaan kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja kiinteistötoimen edustajista. Keskeisimmät hankkeet esitellään kaupunkikuvatoimikunnalle.
- ① Aluekohtaiseen rakentamisen laatuun vaikutetaan rakennettua ympäristöä koskevien selvitysten ja niiden pohjalta laadittujen rakennustapaohjeiden avulla. Alueiden ominaispiirteet ja vahvuudet selvitetään ja tuetaan niiden säilymistä rakennusjärjestyksellä.
- ① Täydennysrakentamiskohteissa painotetaan ympäristöanalyysiä ratkaisuvaihtoehtoja haettaessa. Täydennysrakentaminen voidaan toteuttaa sekä sopeuttavana että kontrastoivana. Kontrastoivaa arkkitehtuuria voidaan sijoittaa paikkoihin, joissa sille on tilaa ja kaupunkikuvallista tilausta.
- ① Sisääntuloväylien ja market-alueiden maisemallinen kohentaminen käynnistetään.

6. VUOROVAIKUTTEISUUS JA KOULUTUS

Hyvää arkkitehtuuria ja kaupunkisuunnittelua rohkaistaan myös palkinnoilla ja tunnustuksilla. Yksittäisissä kohteissa laatua korostavat kilpailut toimivat suoraan palkitsemisjärjestelmänä. Myös näiden asioiden tuoma julkisuus luo arkkitehtuurille myönteistä ilmapiiriä.

Kaupunkisuunnitteluun liittyvistä hankkeista tiedotetaan monimuotoisesti. Avoin ilma-
piiri kannustaa moniarvoiseen keskusteluun eri foorumeilla. Tamperelaisia kannustetaan myös omaehtoiseen toimintaan ja vastuunkantamiseen. Vuorovaikutus on aktiivista ja monimuotoista. Asukkaiden osallistuminen kaupunkisuunnitteluhankkeisiin on voimavara, joka vahvistaa paikallista identiteettiä toteutuneessa, hyvässä arkkitehtuurissa.

Kaupungin osaamisresurssit hiotaan toimivaksi verkostoksi, jossa aina tarpeen ja aiheen mukaan löydetään kaikkia osapuolia hyödyttäviä yhteisen tekemisen tapoja. Verkostoa hyödynnetään myös ammattitaidon kehittämisessä. Osaavat ammattilaiset ovat mukana tamperelaisiin arkkitehtuuriasioihin liittyvän tiedon ja arvostuksen lisäämisessä. Arkkitehtuurin edistämiseksi perustetaan osaamiskeskus, joka tukee tavoitteiden saavuttamista näyttelyillä ja keskustelutilaisuuksilla. Toimintaa syvennetään tutkimuksen ja tuotekehityksen suuntaan.

PALKITSEMINEN

Hyvään rakentamiseen ja arkkitehtuuriin liittyvät tunnustukset luovat positiivista nostetta, jossa laatu korostuu ja kehittyy. Kaupunki on palkinnut toteutuneita kohteita Hyvän rakentamisen palkinnolla, josta luottamuselin on vuosittain päättänyt.

Erilaisilla arkkitehtuuriin liittyvillä kilpailuilla haetaan toisaalta laatua, toisaalta uusia tapoja tehdä kaupunkisuunnitteluun liittyviä asioita. Kilpailuissa pyritään siihen, että ne ovat myös osallistujien kannalta mielekkäitä ja palkitsevia. Kilpailujen näkyvyyttä ja julkisuutta lisäämällä tarjoutuu uusia mahdollisuuksia esitellä arkkitehtuuriin liittyviä trendejä ja ilmiöitä.

TIEDOTUS JA VUOROVAIKUTUS

Kaupunkisuunnitteluun liittyvistä hankkeista tiedotetaan eri toimijoiden taholta kaikilla käytettävissä olevilla foorumeilla. Kaupungin isot hankkeet näkyvät hyvin verkkosivuilla, tiedotusvälineet saavat tilannekatsauksia ja hankkeita esitellään yleisölle.

Tamperelaiset saavat tietoa arkkitehtuurista ja mahdollisuuden osallistua kaupunkiympäristönsä kehittämiseen. Kaupunkisuunnittelu on avointa ja vuorovaikutteista, ja siihen liittyy keskustelua käydään myös yleisellä tavoitetasolla, ei ainoastaan yksittäisiin hankkeisiin liittyen.

Suunnitteluun kuuluu kullekin asialle ominainen osallistumisprosessi, jota täydennetään asian laajuuden mukaisella viestinnällä.

Arkkitehtuurikasvatukseen kiinnitetään huomiota jo päiväkotien ympäristökasvatuksessa, ja työ jatkuu peruskoulusta lukioon ja ammatilliseen koulutukseen eri aineisiin soveltuvalla tavalla. Kaupunkilaisille tarjotaan aihepiiriin liittyvää tietoa lisäksi koulutusten, luentosarjojen ja yleisötilaisuuksien muodossa.

TUTKIMUS JA KOULUTUS, AMMATTITAIDON KEHITTÄMINEN

Tampereella toimii arkkitehtuurin tuottamiseen tarvittavien ammattilaisten kattava koulutusverkosto ammattioppilaitoksista yliopistoihin. Teknillinen yliopisto on arkkitehtuurin ja rakentamisen merkittävä tutkimusyksikkö. Kaupungissa toimii myös VTT:n rakennusalan tutkimusyksikkö. Tampereella on valmiudet kasvattaa rakennusalan tarvitsemat ammattilaiset ja tarjota heille edellytykset pysyviin työpaikkoihin ja haasteellisiin tehtäviin. Oppilaitosten mahdollisuuksia täydennyskoulutuksen ja ammattitaidon ylläpitämiseen liittyvään koulutuksen kartoitetaan

Koulutus- ja tutkimusresurssit ja käytännön työ hyödynnetään yhteistyöprojekteissa. Kaupunkiympäristöä koskevissa tutkimushankkeissa sovelletaan uusinta kansainvälistä tietoa yhteistyössä yliopistojen kanssa. Kärkihankkeita toteutetaan sekä suunnittelukilpailuilla että rakennusteollisuuden, tutkimuksen ja tuotekehittely-yhteistyön avulla. Näin voidaan synnyttää uusia materiaali-innovaatioita ja teknisiä innovaatioita ja typologioita.

Tampereen teknillisen yliopiston Arkkitehtuurin osasto osallistuu aktiivisesti Tampereen arkkitehtuurin kehittämiseen. Osasto panostaa yhteistyöhankkeisiin rakentamisen osamiskeskuksessa, rakennusprojekteissa, inventointi- ja tutkimusprojekteissa sekä kilpailuissa, joilla kehitetään uusia ratkaisuja eri teemoihin. Arkkitehtiopiskelijat osallistuvat arkkitehtuurikasvatuksen järjestämiseen kouluissa ja päiväkodeissa.

TOIMENPITEET

- ❶ **Kärkihanke:** Haetaan sopivat yhteistyökumppanit ja perustetaan rakentamisen osaamiskeskus, joka muodostaa kattavan arkkitehtuurin ja rakentamisen yhteisen tuotekehitys-, tutkimus-, näyttely- ja keskustelufoorumin.
- ❶ Järjestetään säännöllinen laadunkohotus-foorumi kiinteistö- ja rakennusalan toimijoiden kanssa.
- ❶ Hyvän rakentamisen palkitsemista kaupungin palkinnolla jatketaan ja palkinnon statusta nostetaan.
- ❶ Luodaan uusi/uusia arkkitehtuurin palkitsemistapoja.
- ❶ Perustetaan säännöllisesti järjestettävä kansainvälinen arkkitehtuuritapahtuma.
- ❶ Panostetaan Euroopan rakennusperintöpäivään luomalla oma vuosittainen tapahtuma Tampereelle.
- ❶ Arkkitehtuuriin liittyvien asioiden tiedottamista lisätään ja kehitetään.
 - Kaupungin verkkosivuja täydennetään arkkitehtuurin näkökulmasta.
 - Laaditaan internetiin kartta kaupungin arkkitehtuurikohteista.
 - Aineisto tuotetaan myös englanninkielisenä tukemaan matkailutoimintaa
 - Käytetään osallistumisen keinoja monipuolisesti arkkitehtuuriin liittyvissä hankkeissa
- ❶ Kaupunkiympäristö otetaan osaksi päiväkotien ja koulujen oppimateriaalia. .
- ❶ Toimitaan aktiivisesti arkkitehtuuriin kuuluvien aiheiden nostamiseksi koulujen ja opistojen kurssitarjontaan ja luentosarjoihin. Museotoimen resursseja hyödynnetään opetustyön suunnittelussa.
- ❶ Ammattiin tähtäävissä opinnoissa ja täydennyskoulutuksen suunnittelussa varmistetaan oppilaitosten yhteistyöllä, että rakennusalan koulutus vastaa määrällisesti ja laadullisesti uusia tarpeita.

7. TOTEUTUS JA SEURANTA

Tampereen arkkitehtuuriohjelman toteuttamiseksi asetetaan työryhmä, joka täsmentää, aikatauluttaa ja asettaa vastuuhenkilöt toteuttamaan ohjelman tavoitteet. Resursoinnin yhteydessä selvitetään edellyttääkö ohjelman toteuttaminen päätoimisen arkkitehtuuri-asiamiehen palkkaamista.

Ohjelman toteutusta seurataan ja se päivitetään vaalikausittain, ensimmäisen kerran vuonna 2012.

Arkkitehtuuriohjelman seurantaryhmänä toimii kaupunginhallituksen suunnittelujaosto, jonka tehtävänä on käynnistää ohjelmassa esitetyt toimenpiteet ja seurata niiden toteutumista. Seurantaryhmä toimii kaksi vuotta ja sen jälkeen vaalikausittain. Pormestari asettaa hankkeelle työryhmän, joka toteuttaa asetetut toimenpiteet. Työryhmä raportoi toiminnastaan suoraan pormestarille ja seurantaryhmälle ja päivittää ohjelman toimikausittain.

8. ARKKITEHTUURIOHJELMAN SYNTYPROSESSI

Valtioneuvosto hyväksyi 17.12.1998 valtakunnallisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman. Siinä asetettiin tavoitteet arkkitehtuuria edistäville julkisen vallan toimenpiteille. Valtioneuvoston päätöksen jälkeen on maassamme ryhdytty laatimaan kaupunkikohtaisia paikallisia arkkitehtuuripoliittisia ohjelmia.

Tampereella kaupunginvaltuusto päätti 10.8.2005, että perustetaan työryhmä valmistelemaan kaupungin oma ohjelma. Kaupunginhallitus hyväksyi 30.1.2006 yhdyskuntaohjelman, jossa arkkitehtuuriohjelman laatiminen on ajoitettu kuluvalle vuodelle.

Arkkitehtuuriohjelman tulee korostaa paikallisuutta sitomalla se kaupungin historiaan ja rakennetun kulttuuriympäristön vaalimiseen sekä kaupungin ajankohtaisten hankkeiden edistämiseen. Kaupungin on ohjelmallaan tuettava myös seutu- ja kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamista.

Ohjelma on tehty tiiviissä vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten ja rakennusalan toimijoiden kanssa. Se muodostaa lähtökohdan prosessille, joka kohottaa arkkitehtuurin laatua sen kaikilla tasoilla. Kasvavalla, vaurastuvalla kaupungilla on kaikki edellytykset saavuttaa arkkitehtuurissa kansainvälinen hyvä taso.

Ohjelman tekoon liittyen on tehty kaksi nettikyselyä kaupunkilaisille, järjestetty kaksi valmisteltua kutsuseminaaria ja kuultu rakennusalan sekä kaupunkilaisten mielipiteitä viidessä eri työryhmässä ja useissa epävirallisissa yhteyksissä ja työpajoissa.

Ohjelman tukena on laaja sitoutuminen ja se on suunnattu ensisijaisesti kaupungin päättäjille, päätöksenteon valmistelijoille ja alueella toimiville rakennusalan eri osapuolille. Ohjelma pyrkii myös herättämään kaupunkilaisten mielenkiinnon hyvää arkkitehtuuria kohtaan.

ARKKITEHTUURIOHJELMAN TYÖRYHMÄN JÄSENET

Jyrki Laiho, *kaavoitusjohtaja, pj*

Veikko Vänskä, *kaavoituspäällikkö*

Sakari Leinonen, *asemakaava-arkkitehti*

Jalo Virkki, *kaupunkikuva-arkkitehti*

Kirsti Hankela, *hankearkkitehti*

Hannele Kuitunen, *rakennustutkija*

Terttu Pakarinen, *professori, Tamsafan edustaja*

Lasse Kosunen, *arkkitehti SAFA, työryhmän sihteeri*

Julkaisija Tampereen kaupunki
ISBN

Valokuvat ©

Anna Byckling 4

Sami Helenius 27

Petri Kivinen 9, 13a, 19, 32

Mikko Marjamäki 16a

Jari Mäkinen 8, 16b, 18

Irina Nurmi 13b

Petri Nuutinen 17, 26

Kari Palsila 23

Antero Tenhunen 7

Jussi Tiainen 20

Jalo Virkki 12

Havainnekuvat:

Arkkitehtiryhmä A6 Oy 24a, 35

Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy. 24c, 25a

QUAD-arkkitehdit Oy. 24b

KSOY Arkkitehtuuria 24d

Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy 25b

Arkkitehtityöhuone Artto-Rossi-Palo-Tikka Oy 14c

Samuli Alppi, Antti Moisala ja Kimmo Ylä-Anttila /

Luovien alojen keskus 31

Taitto Petri Nuutinen

Paino 2007

